

Zpracovali: Veronika Baštová, Alžběta (Eliška) Zemánková, Mírek Šubrt
Trasa: Jedličkův ústav - (pěšky) - Nusle - (jízda tramvají) - Nádraží Vršovice - (jízda vlakem) - Hlavní nádraží - (jízda metrem) - Vyšehrad - (pěšky) - restaurace - (pěšky) - Jedličkův ústav

“CESTA TAM A ZASE ZPÁTKY”

Je úterý 11.10.2011 a my se v odpoledních hodinách v rámci projektu “Jedeme v tom s vámi”, organizovaném sdružením Asistence, vydáváme na vozíčku na průzkumu “bezbariérovosti” města Prahy.

Na počátku jsme měli velké plány. Shodli jsme se na trase, na které bychom mohli vyzkoušet různé dopravní prostředky včetně vlaku, a poté jsme se chystali navštívit výstavu fotografií v Domě U Kamenného zvonu.

Z JEDLIČKOVA ÚSTAVU DO NUSLÍ

Mírně unaveni po celodenním vyučování, přesto plni očekávání si kolem 16. hodiny vyzvedáváme vozíček v budově Jedličkova ústavu - Eliška (vozíčkářka) a Mírek (asistent).

Paní na vrátnici nám velmi ochotně vysvětluje cestu sjízdnou vozíčkem do Nuslí na nejbližší tramvajovou zastávku, z níž se dostaneme na Nádraží Vršovice. Slečna Petra, která jde náhodou kolem, nám nabízí, že půjde kousek s námi, abychom nezabloudili. Její nabídku jsme ochotně přijali, ale přesto se nám nedaří dostat se k tramvaji na první pokus.

Vydáváme se strmou, hrbolatou cestou, kterou po chvíli klasifikujeme jako slepou. Návrat je nevyhnutelný, sil značně ubylo, odhodlání pokračovat dál nás však neopouští.

Náš druhý pokus vedl správným směrem. Po krátkém podzimním deštíku bez deštníku dorážíme úspěšně do Nuslí. Od tramvajové zastávky, na kterou se potřebujeme dostat, nás však dělí železniční koleje. Jejich překonání nám slibuje podchod, který je však vybaven pouze schodištěm a velice strmou nájezdni rampou pro kočárky, kterou by využil pouze velmi odvážný vozíčkář s ještě odvážnějším asistentem.

V danou chvíli si se vzniklou situací nevíme rady a trochu zmateně jezdíme sem a tam. Nakonec nás zachraňuje kolemjdoucí slečna, která nám radí pokračovat v cestě podél kolejí až k Albertovu, kde je možné koleje bezpečně podjet.

Zpracovali: Veronika Baštová, Alžběta (Eliška) Zemánková. Mírek Šubrt
Trasa: Jedličkův ústav - (pěšky) - Nusle - (jízda tramvají) - Nádraží Vršovice - (jízda vlakem) - Hlavní nádraží - (jízda metrem) - Vyšehrad - (pěšky) - restaurace - (pěšky) - Jedličkův ústav

Z NUSLÍ NA NÁDRAŽÍ VRŠOVICE

S pocitem malého vítězství zamíříme k nejbližší tramvajové zastávce - Ostrčilovo náměstí – záhy se však dostavuje zklamání, jelikož zde zcela chybí nástupní ostrůvek. Pokračujeme tedy k další tramvajové zastávce - Svatoplukova - a doufáme, že to stihneme do sedmi minut, aby nám neujela bezbariérová tramvaj.

Bezbariérová tramvaj přijíždí. Mačkáme tlačítko pro vysunutí plošiny, řidič reaguje okamžitě a velmi ochotně plošinu vysouvá. Dotazuje se přímo Elišky (v roli vozíčkářky), na jaké zastávce plánuje vystoupit. Jakožto asistent “zelenáč” se Mírek po nájezdu do tramvaje zasekává s vozíčkem v místě, které vzniklo po vysunutí plošiny. Mladík, z řad spolucestujících, však okamžitě reaguje a pomáhá spanilé dívce na vozíčku... Ostatní cestující nám sami uvolňují prostor pro vozík. Na Nádraží Vršovice, ponaučení zkušeností při nástupu, vystupujeme již s jistou dávkou elegance.

Z NÁDRAŽÍ VRŠOVICE NA HLAVNÍ NÁDRAŽÍ

Vzápětí zjišťujeme, že jsme Jedličkův ústav opustili již před hodinou a čtvrt.

Přijíždíme k vlakovému nádraží a dochází k výměně rolí mezi Eliškou a Mirkem.

Vlak přijíždí, ale “ejhle!“. Ač na internetových stránkách dopravního podniku je tento vlak označen jako bezbariérový, nástupní perón je umístěn v takové výšce, že je vozík nutné do vlaku doslova vyzvednout.

Bez pomoci průvodčího a třech cestujících bychom byli ztraceni.

Po několika minutách přijíždíme do stanice Hlavní nádraží a za pomoci cestujících vystupujeme. Spontánně nás oslovuje starší muž a poskytuje nám radu, jak se dostaneme k metru bezbariérovou cestou.

Sjíždíme tedy do příjezdové haly a pokračujeme k výtahu. Naivně se domníváme, že nás doveze přímo k metru, ale musíme z něj v přízemí budovy Hlavního nádraží vystoupit a najít další výtah vedoucí na správné nástupiště. V této fázi si uvědomujeme, jak moc jsme všichni vyčerpaní a jednohlasně se shodujeme na zkrácení plánované trasy.

Zpracovali: Veronika Baštová, Alžběta (Eliška) Zemánková, Mírek Šubrt
Trasa: Jedličkův ústav - (pěšky) - Nusle - (jízda tramvají) - Nádraží Vršovice - (jízda vlakem) - Hlavní nádraží - (jízda metrem) - Vyšehrad - (pěšky) - restaurace - (pěšky) - Jedličkův ústav

Z HLAVNÍHO NÁDRAŽÍ ZPĚT DO JEDLIČKOVA ÚSTAVU

Metrem se vracíme na Vyšehrad a hodláme navštívit jednu z místních kaváren. Cesta metrem byla krátká, výstup a nástup pro nás po všech zkušenostech již nebyl komplikací. Mírně promrzlí jsme dorazili do malé restaurace před Jedličkovým ústavem. V první chvíli se zdálo, že úzkou uličkou uvnitř neprojedeme, ale personál nabídl odsunutí komody na kolečkách, která stála v cestě, čímž nám umožnil zde po náročném putování spočinout nad šálkem horké čokolády.

ZÁVĚREM NAŠE ZKUŠENOSTI A DOJMY

Veronika

Má osobní zkušenost byla bohužel ochuzena o možnost vyzkoušet si obě role na vlastní kůži - role asistenta byla příliš fyzicky náročná pro mne a role vozičkáře by byla příliš fyzicky náročná pro asistenta - nacházím se totiž v 8. měsíci těhotenství...

Přesto pro mě byla tato jízda (v roli fotografa a komunikátora s okolím) zajímavou zkušeností. Pomohla lépe si představit jak složitá, časově i fyzicky náročná může být cesta, která za normálních okolností nepředstavuje žádná zásadní úskalí ani komplikace.

Přetrvávající nedostatky terénu - kterých je stále příliš - pro mne kompenzovaly pozitivní reakce lidí z okolí. Naším žádostem o radu či pomoc bylo vždy okamžitě a velmi ochotně vyhověno. Snaha pomoci se dokonce dostavila, aniž bychom ji sami iniciovali. V kontextu této pozitivní skutečnosti, která mě mile potěšila, musím přiznat přítomnost jisté dávky ambivalentních pocitů, plynoucích z faktu, že jsme postižení jen předstírali, a tak trochu klamali...

Přesto však vnímám význam celého projektu velmi pozitivně, právě ona možnost zakusit si (alespoň na chvíli) život na vozíku na vlastní kůži, umožňuje nahlédnout na svět z perspektivy člověka na vozík upoutaného, lépe se vcítit do jeho pocitů a lépe pochopit jeho životní situaci. A možná právě toto může přispět k snazšímu a rychlejšímu odstraňování bariér - v prostoru i ve společnosti ...

Zpracovali: Veronika Baštová, Alžběta (Eliška) Zemánková. Mírek Šubrt

Trasa: Jedličkův ústav - (pěšky) - Nusle - (jízda tramvají) - Nádraží Vršovice - (jízda vlakem) - Hlavní nádraží - (jízda metrem) - Vyšehrad - (pěšky) - restaurace - (pěšky) - Jedličkův ústav

Eliška

V roli člověka na vozičku jsem zažívala rozporuplné pocity. Na jednu stranu je do jisté míry příjemné být objektem péče a pozornosti, na druhou stranu jsem cítila jakousi bezmoc a odkázanost na druhé. Ačkoli mi bylo celkem příjemné, že jsem vezena a nemusím chodit po svých, při střídání jsem měla zvláštní pocit úlevy a osvobození.. Potěšilo mě, jak ke mně byli všichni velmi ochotní a vstřícní. Ještě nikdy se mi nestalo, že by mi někdo sám od sebe nabízel pomoc či radu. Za zmínku stojí i milé překvapení, že řidič tramvaje se při vysouvání plošiny ptal mě, kam chci jet, nikoli mého asistenta. Myslím si však, že právě ona zvýšená pozornost okolí z přítomnosti člověka na vozičku je důkazem toho, že se nejedná o běžnou věc, že lidé na tyto situace nejsou zvyklí, a proto vyvolávají takové pozdvižení.

Jelikož dělám již třetím rokem asistentku slečně s DMO, nebyla pro mě komplikovanost cestování v Praze na vozičku žádnou novinkou. Přece však musím znovu a znovu oceňovat její vynikající schopnost orientovat se v bezbariérových cestách po městě a trpělivost tyto cesty nacházet.

Mírek

Moje pocity jako ... asistenta

Vozík se ze začátku zdál lehký, ale pokud člověk nejede po rovině, dá to opravdu námahu ho tlačit. Držadla vozíku byla poměrně nízko, a tak jsem se musel trochu shýbat, což bylo mírně nepříjemné. Když se jede z kopce, musí se neustále brzdít a dávat pozor, aby vozík neujel. Tato manipulace s vozíkem je tedy asi nejtěžší. Jako asistent jsem taky neustále musel trochu udržovat pozornost: vozík má sklon občas zahrnout tam, kam asistent nechce. Rozhodně není vhodné, aby se asistent zamyslel zrovna ve chvíli, kdy před vozíkem stojí sloup.

Na přechodech bez sníženého nájezdu dá práci vozík dostat na vozovku, a tak hrozí zvýšená možnost kolize s automobilem. Podobně tomu je na stejně nedokonalých nástupních ostrůvcích pro tramvaj.

Překvapilo mě, že jsme viděli jsme strmé schodiště, na které by snad nevyjela ani maminka s kočárkem (pokud by v něm bylo dítě). Naštěstí nešlo o nově vybudovanou záležitost a myslím si, že by něco takového v dnešní době už nevzniklo.

Zpracovali: Veronika Baštová, Alžběta (Eliška) Zemánková. Mírek Šubrt

Trasa: Jedličkův ústav - (pěšky) - Nusle - (jízda tramvají) - Nádraží Vršovice - (jízda vlakem) - Hlavní nádraží - (jízda metrem) - Vyšehrad - (pěšky) - restaurace - (pěšky) - Jedličkův ústav

Asistent podle mě musí mít velkou trpělivost. Může se stát, že bude jezdit sem a tam, a přesto dlouhou dobu nenajde vhodnou cestu.

... vozíčkáře

Jako vozíčkář jsem začal na Nádraží Vršovice. Podlaha vlaku, kterým jsme plánovali jet, se mi zdála jako opravdu vysoko. Naštěstí mi do něj pomohli lidé, kteří byli okolo. Při tom jsem měl zajímavý ambivalentní pocit: bylo příjemné vidět tolik lidí, kteří jsou ochotni pomoci, ale zároveň jsem cítil nejistotu, protože jsem byl v jejich rukách – rukách neznámých lidí.

Po celou dobu jízdy vlakem jsem se cítil zvláště, protože jsem měl divný pocit, že jsem ve falešné roli, že předstírám postižení, které nemám.

Když jsme vystoupili, překvapila nás znalost jednoho člověka o tom, jak se dostat do metra v Hlavním nádraží. Byl starší, ale vozík neměl. Jak bylo možné, že dokázal tak pohotově odpovědět?

Poté, když jsme jeli čekárnou Hlavního nádraží, měl jsem výrazný pocit odlišnosti, ale nezaznamenal jsem příliš mnoho neobvyklých pohledů. V metru to bylo podobné, i když v občasných pohledech lidí jsem cítil něco jiného než cítím obvykle. Hodně záleží na interpretaci samotného vozíčkáře: Je v tomto úsměvu hraný nebo plný pochopení? Je odvracení pohledu znakem odmítnutí nebo přirozené nejistoty, jak se zachovat?

V hospůdce na Vyšehradě bylo příjemné, že se o mě hostinský postaral. Byl asi poněkud rozpačitý, jestli má dát objednaný nápoj nejdříve slečnám nebo mě. Do hospůdky přišli lidé, kteří si chtěli sednout, bohužel vše bylo zablokováno mým vozíkem, a tak odešli. Opravdovému vozíčkáři by hlavou v takové situaci mohly běžet pocity viny. Podobné nepříjemné pocity by mohl zažít při pozorování fotek různých sportovců na zdech hospůdky. Mě napadlo „tak vůbec nic z tohohle bych jako vozíčkář nemohl dělat“.

Po celou dobu jsem cítil snahu dělat co nejvíc věcí, které jsou v mojí moci: využít svůj zbývající potenciál. Trochu mi vadilo, když lidé dělají věci za mě, i když bych to hravě mohl dokázat sám.

Co se týče řízení vozíku, tak pokud jsem ho řídil sám na rovných plochách, zdálo se to lehké, ale pokud jsem zkusil sjet na dřevěné nakloněné rovině, bylo to nebezpečné – člověk nevěděl, jestli se nevyklopí a nenabije si.

Nakonec mě napadá, že jsem cítil jsem příjemný pocit, že za mnou byla asistentka, se

Zpracovali: Veronika Baštová, Alžběta (Eliška) Zemánková, Mírek Šubrt

Trasa: Jedličkův ústav - (pěšky) - Nusle - (jízda tramvají) - Nádraží Vršovice - (jízda vlakem) - Hlavní nádraží - (jízda metrem) - Vyšehrad - (pěšky) - restaurace - (pěšky) - Jedličkův ústav

kteřou jsem mohl mluvit. Je to úplně jiné postavení, než když člověk mluví jako rovný s rovným. Vozíčkář má to privilegium, že má nárok na pomoc ostatních bez toho, aby si ji nějak zasloužil, a to může být pohodlné a příjemné. Dodal bych, že s žádnými explicitními negativními reakcemi jsme se nesečkali, naopak všichni působili ochotně a mile (i když někdy možná až trochu lítostivě).

Byla to pro mě skvělá zkušenost a myslím si, že takové akce jsou rozhodně přínosem, protože díky našemu výletu jsem si uvědomil, co je pro vozíčkáře rozdílné nebo naopak stejné jako pro mě samého, a tak budu v budoucnu k lidem na vozíku snad přístupovat citlivěji a ohleduplněji.

